

M.A. Examination, 2026
Semester- IV
Subject: Sanskrit (Indian Philosophy Group)
Paper- XIII
(Nyāya-Vaiśeṣika)

Time: 3 Hours

Full Marks-

40

(Questions are of equal value)

चतुर्णां प्रश्नानामुत्तरं प्रदेयम्

10×4=40

1. शाब्दबोधकारणानामासत्ति-योग्यताकाङ्क्षातात्पर्यज्ञानानां स्वरूपं भाषापरिच्छेदानुरोधेन प्रतिपादयत ।
2. शाब्दबोधप्रसङ्गे शक्तिग्रहस्य उपायाः व्याख्यायन्ताम् ।
3. भाषापरिच्छेदग्रन्थमनुसृत्य मनसः स्वरूपं प्रतिपादयत ।
4. भाषापरिच्छेदग्रन्थानुरोधेन लक्षणायाः लक्षणं स्वरूपञ्च विवृणुत ।
5. अधीतग्रन्थोक्तदिशा परिमाणस्य स्वरूपं सोदाहरणं प्रतिपादयत ।
6. भाषापरिच्छेदग्रन्थोक्तदिशा परत्वापरत्वयोः स्वरूपं निरूपयत ।

M.A. Examination, 2026
Semester- IV
Subject: Sanskrit (Indian Philosophy Group)
Paper- XIV
(Mīmāṃsā & History of Philosophy)

Time: 3 Hours
40

Full Marks-

(Questions are of value as indicated in the margin)

Unit-I

Answer any two of the following questions:

2×10=20

1. मानमेयोदयकारसम्मतं प्रत्यक्षलक्षणमुल्लिख्य तस्य विभागाः प्रदर्शयन्ताम् ।
2. भट्टमतानुसारमिन्द्रियसन्निकर्षाः सोदाहरणं निरूपणीयाः ।
3. मानमेयोदयानुरोधेन अनुमानस्वरूपं सभेदं विशदं प्रतिपाद्यताम् ।
4. हेत्वाभासस्य स्वरूपमधीतग्रन्थोक्तदिशा आलोच्यताम् ।

Unit -II

Answer any two of the following questions:

2×10=20

5. Discuss in brief the doctrine of Sāṃkhya philosophy.
6. Unveil the views of the Cārvākas as documented in different Indian scriptures.
7. Summarise the theory of annihilation (nirvāṇa) according to the Buddhist philosophy.
8. Write a comparative discourse on Sureśvarācārya and Maṇḍanamiśra in the context of decoding the Advaita thoughts.

M.A. Examination, 2026
Semester- IV
Subject: Sanskrit (Indian Philosophy Group)
Paper- XV
(Yoga)

Time: 3 Hours

Full Marks-

40

(Questions are of value as indicated in the margin)

1. अधोनिर्दिष्टेषु यथेष्टं प्रश्नत्रयं समाधेयम् -

3×10=30

- (क) चित्तवृत्तिनिरोधस्योपायं सूत्रभाष्याभ्यां विशदयत ।
- (ख) क्लेशपञ्चकं योगसूत्रभाष्यानुरोधेन निरूपयत ।
- (ग) ईश्वरस्वरूपं योगसूत्रभाष्याभ्यां प्रतिपादनीयम् ।
- (1) अधीतग्रन्थोक्तदिशा सम्प्रज्ञातासम्प्रज्ञातसमाधी निरूपयत ।
- (ड.) पातञ्जलरीत्या चित्तप्रसादनोपायाः प्रतिपादनीयाः ।

2. अधोलिखितानां किमपि सूत्रद्वयं व्याख्येयम् -

2×5=10

- (क) प्रत्यक्षानुमानागमाः प्रमाणानि ।
- (ख) विपर्ययो मिथ्याज्ञानमतद्रूपप्रतिष्ठम् ।
- (ग) दृष्टानुश्रविकविषयवितृष्णस्य वशीकारसंज्ञा वैराग्यम् ।
- (घ) अहिंसासत्यास्तेयब्रह्मचर्यापरिग्रहाः यमाः ।

M.A. Examination, 2026
Semester- IV
Subject: Sanskrit (Indian Philosophy Group)
Paper- XVI
(Vedānta)

Time: 3 Hours

Full Marks-

40

(Questions are of value as indicated in the margin)

1. अधोनिगदितयोः सन्दर्भयोरेको व्याख्येयः ।

10

(क) पश्चादिभिश्चाविशेषात् ।

(ख)... सत्यानृते मिथुनीकृत्याहमिदं ममेदमिति नैसर्गिकोऽयं लोकव्यवहारः ।

2. प्रश्नद्वयं समाधेयम् ।

2×10=20

(क) "तस्माज्जन्मादिसूत्रं नानुमानोपन्यासार्थम्"- पूर्वपक्षमतमुल्लिख्य वेदान्तविचारः सम्यग् निरूप्यताम् ।

(ख) प्रथमब्रह्मसूत्रस्थं 'ब्रह्मजिज्ञासा'- पदं शाङ्करभाष्यानुसारं व्याख्यायताम् ।

(ग) शारीरकमीमांसाभाष्यमनुसृत्य "तत्तु समन्वयात्" इति सूत्रं पूर्वपक्षनिराकरणद्वारेणालोच्यताम् ।

3. अधोनिगदितयोः सन्दर्भयोरेकः समाधेयः ।

10

(क) का नाम सप्तधानुपपत्तिः? अनुपपत्तित्रयं श्रीभाष्यानुसारं प्रतिपाद्यताम् ।

(ख) "श्रुतिशिरसि विदीप्ते ब्रह्मणि श्रीनिवासे, भवतु मम परस्मिन् शेमुषी भक्तिरूपा ।"-
रामानुजदर्शनमालोच्यताम् ।